
Motivace dárkyň vajíček? Vedle finanční odměny především dobrý pocit

Darování vajíček se dnes stává běžnou praxí. Mnoho žen se rozhodne darovat svá vajíčka neohledně na to, jestli děti již mají, nebo ne. Finanční odměna není přitom vždy tou hlavní motivací, velké části dárkyň jde především o možnost pomoci jiným párům v nelehké životní situaci. Česko je unikátní v tom, že celý proces probíhá s čerstvými vajíčky a dochází tak k tzv. fresh embryotransferu. Nicméně i tento lékařský zákrok má svá omezení, protože pohlavní buňky stárnou s námi a ztrácejí na kvalitě.

Darování vajíček není dnes nic neobvyklého. V Centru reprodukční medicíny ISCARE daruje svá vajíčka ročně několik desítek dárkyň. Darují ženy různého věku, ty které již mají mateřství za sebou i ty, které vlastní děti třeba mít nechtějí, ale i ty, které mateřství teprve v budoucnu plánují. I darování ale má svá omezení, naše pohlavní buňky totiž stárnou spolu s námi a ztrácejí s časem na kvalitě. Do procesu darování se mohou zapojit dospělé ženy ve věku do 34 let, které musí splňovat také několik dalších podmínek – fyzické i psychické zdraví, trvalý pobyt a zdravotní pojištění v ČR, výšku minimálně 157 cm a BMI pod 30. Klinika ISCARE upřednostňuje dárkyně s minimálně středoškolským vzděláním.

Od chvíle, kdy žena poprvé navštíví kliniku a rozhodne svá vajíčka darovat až po chvíli, kdy dojde k jejich samotnému odběru, uplynou přibližně 3 měsíce. Nejprve probíhají vstupní gynekologická a krevní vyšetření, která zjišťují vhodnost dárkyně (genetické testy, pohlavní choroby, vyšetření ovariální rezervy aj.). Dárkyně tak získávají komplexní přehled o své reprodukčním zdraví a genetických predispozicích, mají tak faktický přehled o své plodnosti. Teprve poté následuje samotná stimulace. „Před darováním vajíček je nutné vaječníky nastimulovat pomocí hormonálních léků ve formě malých injekcí. Přesné dávky těchto léků, předepíše lékař na základě výsledků předchozích vyšetření,“ říká MUDr. Jan Lacheta, primář Centra reprodukční medicíny ISCARE. Znamená to, že si žena zhruba 10 až 12 dní zhruba ve stejnou dobu aplikuje pod kůži na břiše malé injekce obsahující hormonální stimulanty. Během této doby podstoupí žena také kontrolní ultrazvukové vyšetření. Rizika stimulace jsou pro zdravou ženu minimální. Díky pečlivému sledování zdravotního stavu ženy v průběhu celého procesu darování a kontrolním ultrazvukům není třeba se obávat komplikací.

Jak probíhá odběr vajíček?

„Samotný odběr vajíček se provádí v krátkodobé celkové anestezii. Odběr se provádí přes pochvu velmi tenkou jehlou a trvá asi 15 minut,“ popisuje primář Lacheta z ISCARE. Při odběru je obvykle získáno v průměru 10 až 20 vajíček, ty jsou již většinou směřovány a „spárovány“ s konkrétní příjemkyní. V Česku oproti jiným evropským zemím totiž celý

proces darování vajíček probíhá především s čerstvými vajíčky, které se následně oplodňují a dochází k fresh embryotransferu, umělému oplodnění pomocí metody IVF. Pouze embrya nevyužitá v rámci jednoho cyklu se mrazí na pozdější využití a klientka je může poté využít při pozdějším kryoembryotransferu. Po samotném odběru ženy, které darují vajíčka, odpočívají na dospávacím pokoji, a poté v doprovodu odcházejí domů. Doba, kterou stráví žena na klinice v den odběru vajíček, je tak pouze několik hodin. Do běžného života je možné se vrátit hned následující den po odběru.

Motivace dárkyň se různí

Dárkyně za jeden odběrový cyklus může získat kompenzaci až ve výši 33 000 Kč. Motivací pro darování vajíček ovšem není jen finanční odměna. „Překvapivě často se setkáváme s tím, že dárkyně zmiňují jako jeden z důvodů snahu pomoci ženám, které dítě samy mít nemohou. Dárkyně dobře vědí, jak velká pomoc je to pro pár, který by jinak potomka mít nemohl,“ vysvětluje primář Jan Lacheta. Celý proces darování vajíček je oboustranně anonymní, příjemkyně nedostane žádné informace, které by třeba jen naznačovaly identitu dárkyně. To stejné platí i na druhé straně. Darování vlastních vajíček navíc provází řada mýtů a předsudků. „Nejdřív jsem o darování nechtěla mluvit, ale když jsem se svěřila kamarádkám, že daruji, podpořily mě a řekly, že dělám skvělou věc a že mě obdivují. Mé rozhodnutí darovat navíc podpořil i můj manžel. U nás se o darování vajíček hovoří zcela otevřeně a jsem za to moc ráda. V ISCARE jsem se setkala se super přístupem, vyzdvihuju hlavně podporu koordinátorky i profesionalitu lékaře a vůbec celého personálu,“ svěřila se svou osobní zkušeností dárkyně Tereza.

Nemohou mi později vajíčka chybět?

Ani z toho nemusí mít dárkyně obavu. Žena má za celý život dostatečné množství vajíček a nehrozí, že by ji po odběru v budoucnu chyběla. Vajíčka, která nejsou oplodněna, pravidelně samovolně zanikají a odchází z těla v průběhu menstruace. Při odběru jsou tato vajíčka vlastně zachráněna. Stimulace umožní lékařům taková vajíčka dárkyně odebrat a využít pro ženu, jejíž vajíčka nejsou pro početí optimální. Překážkou pro darování není ani dlouhodobé užívání antikoncepce, jen je nutné ji po dobu měsíčního cyklu, kdy probíhá stimulace, vysadit.

O darování vajíček

Darovat může dospělá žena, v ISCARE ve věku od 20 do 34 let. Darování je v Česku ze zákona anonymní a bezplatné. Ženy za darování ale dostávají kompenzaci až do výše 33 000 Kč. Získají ale mnohem více – díky celému procesu, který samotnému odběru vajíček předchází, se žena dozví kompletní informace o svém reprodukčním zdraví a genetických predispozicích. Darovaná vajíčka jsou nezbytnou součástí pokročilé léčby neplodnosti. Mnohdy jsou právě jediné darované pohlavní buňky jedinou cestou k vlastní rodině. Na klinice ISCARE, která se léčbou plodnosti zabývá již od roku 1995, mají s darováním bohaté zkušenosti, přesto si zachovávají individuální a osobní přístup ke každé

ženě, která je ochotná pomoci. Více se o tématu darování vajíček dozvíte na novém webu kliniky: <https://www.darkyne-vajicek.cz/>.